

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2019

FRILUFTSFRÄMJANDET LOKALAVDELNING SANDVIKEN

ORG.NR 88 55 00-1395

INNEHÅLL	SIDA
Inledning Ordförande har ordet	3
Lokalavdelningens uppdrag och strategi	7
VÅRA VERKSAMHETSGRENAR	
Natur- och kulturvandring	8
Långfärdsskridsko	17
Funktionell skidåkning	19
Kajak	20
Håll- form	21
Unga äventyrare	22
Skogsmulle Ockelbo & Järbo	24
Årsredovisning	
Ekonomisk förvaltningsberättelse	27
Balansrapport	Bilaga 1
Resultatrapport	Bilaga 2

INLEDNING

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Styrelse sedan årsmötet den 14 mars 2019

Ordinarieledamöter:

Eva Nordenskiöld ordförande

Karin Jakobsson sekreterare

Kristina Lundström, Ann-Mari Lindström, Anna-Karin Granström, Inga-Greta Andersson och Ann-Louise Ekström + 1 vakans Suppleant: Ove Eriksson

Styrelsen har under året haft 11 sammanträden

I styrelsen finns representanter för våra verksamhetsgrenar vandring, långfärdsskridsko och kajak.

Stefan Lundqvist/ Inger Svedvall grenledare för Håll-i-form och Sven-Erik Lindgren grenledare för funktionell skidåkning, Elin Bergqvist och Maria Hillman, grenledare för Mulle och Susanne Holmqvist och Olof Larsson grenledare för Unga äventyrare, ingår inte i styrelsen.

Valberedning är Anders Wallin, Ewa Eklund och Lars Nyberg med Anders Wallin som sammankallande

Revisorer är Ulf Hultinger och Olof Borgh med Anders Wallin som suppleant

Karin Jakobsson är styrelsens webbansvarige med Ann-Louise Ekström som biträdande

Eva Eriksson har under 2019 varit tillförordnad kassör

Lokalavdelningen har med en eller flera representanter deltagit i flera skilda arrangemang under året såsom:

- Behandlat trettiosex ärenden på remiss från Västra Gästriklands samhällsbyggnadsförvaltning
- Joakim Helmbrant har utsetts att ingå i Länsstyrelsens viltförvaltningsdelegation 2019-2022
- Vid Årsstämman i Naturkraft Gästrikland, 7/2 på Jädraås Herrgård deltog Kristina Lundström, Ildri Guleng, Eva Eriksson, och Inga-Greta Andersson
- Eva Nordenskiöld deltog som föreningens ombud vid Regionstämman i Södertälje 6/4
- Årsmöte med Leader Gästrikland 25/4. Inga-Greta Andersson deltog
- Eva Nordenskiöld och sonhustrun Johanna Nordh medverkade som Mulle och Skräplisa vid arrangemang av Autism- och Aspergerföreningen i Gävleborgs län i Smörnäs 4/5
- Länsstyrelsen i Gävleborg invigde ett nytt naturreservat Fäbods utanför Torsåker, 13/5, Inga-Greta Andersson deltog
- Friluftetsfrämjandet Sandvikens lokalavdelning har varit omskriven i Din lokaltidning: v19 ang Unga Äventyrare, v 21 ang invigning av Nya Högboleden, v 22 ang medverkan 22/5 vid Bioblitz i Långängarnas naturreservat och ang medverkan i Frivillig i Sandviken. Vi har även uppmärksammats i artikel i GD:s och Arbetarbladets Sommarbilagan med anledning av invigning av Nya Högboleden med bild på Kristina Lundström
- Eva Nordenskiöld träffade Joakim Pettersson, ordförande Röda Korset i Sandviken, i början av hösten. De vill satsa på barn- och ungdomsverksamhet och kan tänka sig samarbete med oss. De kan erbjuda även erbjuda gratis utbildning inom HLR
- Naturskyddsföreningen inbjöd oss till Miljö-, hälso- och klädbytdag 5/10. Anna-Karin Granström, Karin Jacobsson och Jeanette Axelsson deltog
- Eva Nordenskiöld deltog vid ordförandeträff 8/10
Diskussioner om mindre ersättningar och utrustningsbidrag till ledare. Inga gemensamma riktlinjer har framkommit, lokalavdelningarna är mycket olika stora och organiserade.
 - * Vi får gärna lämna synpunkter på hur verksamhetsrapporteringen fungerar.
 - * Utlåning av ledare mellan lokalavdelningar okej men då kan lokalavdelningarna ersätta varandra.
 - * Medlemsavgiften fördelas enligt 35% till lokalavdelningen, 50% till riks och 15% till regionen.
 - * Säkerhetsplaner bör finnas för alla verksamheter.
 - * Utdrag av belastningsregistret ska uppvisas vart 3:dje år.
 - * Regionen har skurit ner och håller inte lika många utbildningar som tidigare.

- Eva Nordenskiöld och Olof Larsson, Unga Äventyrare deltog vid dialogsamtal 7/11 hos Kultur- och Fritidsförvaltningen i anledning av våra bidragsansökningar
- Eva Nordenskiöld hade möte med ordförande Karin Olsson från Autism- och aspergerförbundet 8/11 angående förslag från dem att starta Mullegrupp som kan passa in med projektet anpassad ledarskap. Eva Nordenskiöld diskuterade detta med projektledaren vid verksamhetskonferensen 16/11.
- Eva Nordenskiöld deltog vid verksamhetskonferensen 16/11.
- Eva Nordenskiöld medverkade som Mulle i Järbo 6/10 och Rönnåsen 3/11
- Vi deltog vid Öppet hus på Studiefrämjandet 6/12 genom Ildri Guleng

Utveckling av vår verksamhet under året

Barnverksamhet

Efter det att Eva Nordenskiöld under våren haft resultatlösa möten och sonderingar med fyra presumtiva Mulleledare hade hon kontakt och sammanträffade med en grupp om åtta presumtiva ledare under sommaren vilket resulterade i att fyra av dem, Maria Hillman och Monica Nylander startade Mullegrupp i Järbo med 8 + ledarnas barn och Elin Bergqvist och Elin Skoglund på Rönnåsen i Ockelbo med 16 barn inklusive ledarnas barn. Dessa fyra genomgick grundkurs "Skogsmulle och skogens värld" som gavs i Falun i september och i Uppsala i oktober. Mullegrupperna startade 22/9 med avslutning 30/11 med reserv-Mulle Hans-Erik Eriksson i Rönnåsen. Utvärdering av hösten + vårplanering skedde hemma hos Eva Nordenskiöld 16/12.

Unga äventyrare

Under våren inleddes även arbete med att få igång ungdomsverksamheten Unga äventyrare för högstadie- och gymnasieungdomar i samarbete med Sandvikens kommuns dåvarande ungdomscoach Susanne Holmqvist. I arbetet har även deltagit, förutom ungdomarna själva, även Maria Hedqvist, som har gått ledarutbildning för låglandsvandring i början av oktober, och Olof Larsson.

Verksamheten inleddes med Kick off Unga Äventyrare på Högbo Bruk 11/5 med 50 st ungdomar som deltog från ca 10 olika skolor från 3 olika kommunen (Hofors, Gävle, Ockelbo) med 18 tjejer, 32 killar varav ca 10 är nyanlända. Även 3 ungdomar från särskolan deltog.

Vi har under året beviljats bidrag för såväl Barnverksamheten Mulle som Unga Äventyrare.

Utseende av kassör

Eva Eriksson avgick som kassör vid årsmötet 14/3-19 men har till vår stora tacksamhet, fortsatt som tillförordnad budgetår ut.

Eva Nordenskiöld träffade och pratade med Christina Eriksson vid en vandring till Billudden som resulterat i att styrelsen beslutade att utse henne till kassör i föreningen. Hon tar över uppdraget som kassör från 1/2-20

VERKSAMHETSSTATISTIK

Verksamhet	Friluftstimmar
Årsmöte 2019	91
Intern Organisation	235
Unga Äventyrare	1039
Motion Håll-i-form, VT19	259
Långfärdsskridsko	1300
Funktionell skidåkning	234
Vandring	2832
Kajak	102
Mulle	288
Totalt antal verksamhetstimmar	6380

Eva Nordenskiöld
Ordförande

Lokalavdelningens uppdrag och strategi

Lokalavdelningens styrelses ansvar är att:

- Genomföra och utveckla den lokala verksamheten med stöd av verksamhetsutvecklare och regionen
- Verka för Friluftetsfrämjandets vision och mål utifrån lokala medel och förutsättningar
- Rekrytera och säkerställa att nya ledare grundutbildas och att befintliga ledare fortbildas
- Rekrytera nya medlemmar och vårda befintliga medlemmar
- Arbeta för att komplettera aktivitetserbudanden med andra medlemserbudande lokalt
- Informera om Friluftetsfrämjandet och den lokala verksamheten i ortens informationslokaler
- Rapportera verksamhetsstatistik enligt anvisningar från Riks
- Årligen före mars månads utgång sända in Verksamhetsberättelse, resultat- och balansräkning samt årsmötesprotokoll till riksorganisationens kontor
- Administrera information om verksamheten och verka för att medlemmar är aktiva på www.friluftetsframjandet.se/sandviken

NATUR OCH KULTURVANDRINGAR

Vandringssäsongen 2019 med start i april och avslut i november har ur väderynypunkt varit bästa tänkbara. Under säsongen har genomförts 21 annonserade låglandsvandringar, de flesta helt eller delvis på Gästrikeleden. Tre kvällsvandringar, övriga heldagsaktiviteter mestadels under helger. Antalet deltagare vid varje tillfälle har varit mellan 20 och 30. Vid invigning av Högboleden var antalet deltagare, som vandrade till Högbo, 54, varav 6 med permobilar. Språkstudion i Högbo vandrade med oss till Västerhällarna i maj och då var deltagarantalet 45. Nytt för i år var Lavskrikevandringen i Jädraås, som lockade 20 deltagare.

Snöskovandring till Vällingudden i mars hade 13 deltagare.

Under året har utbildats en vandringsledare och en sommar fjälledare. Antalet utbildade vandringsledare för lågland inom lokalavdelningen är 6 plus en fjälledare.

Antalet vandringsdeltagare har ökat från förra säsongen men även antalet vandringstillfällen.

Vandringsledarna deltog i regionens vandringsledarträff i Enköping 30 mars och den 29 september bjöds ledarna på en utflykt till Österbergsmurens naturreservat och till Jägarstugan där lunchen bestod av Einar Perssons goda kolbullar.

Grenledare vandring 2019: Ildri Guleng, Ronald Hansson, Joakim Helmbrandt och Kristina Lundström

Grenledare
Kristina Lundström

VANDRINGSBERÄTTELSE 2019

Onsdag 24 april, inspektionsvandring Dalfors – Åmotan – Långbodarna, 11 km

16 personer mötte upp till vandringen. Det mesta av snön hade tinat bort, på vandringen över Hedarna var underlaget torrt och fast. Från leden gjorde vi en kort avstickare för att besöka Klysnedammens brandfält. 6 hektar stort skogsområde som brann 1993 har sedan fått utvecklas fritt. Vi fortsatte förbi sjön Långbofly som nu på våren ligger som ett glittrande smycke och ännu inte skymmes av den kommande lövprakten. Långbodarna är en samling hus/stugor där Norrberg by hade sitt fäbodliv i en annan tid. Runt 10 stugor fanns det som mest då runt 1900-talet, idag är det ett sommarstugeområde. Efter rast och påfyllning av det goda som fanns i ryggen vandrade vi åter mot Åmotan. Kaffepaus vid rastskyddet på Hedarna ut på eftermiddagen, härligt. Under inspektionsvandringen förbättrades märkningen av leden, några träd som hindrade framkomligheten röjdes bort. Och visst var det så, solen lyste från en molnfri himmel, jackan åkte ned i rygsäcken till fördel för kortärmad. Med andra ord en helt perfekt start på vandringsäsongen.

Söndag 5 maj, fågelvandring i Gysinge

Fågelvandringen med fågelexperterna Ulf Hultinger och olle Borg lockade många att tillbringa dagen med Friluftetsfrämjandet. I ett soligt men något kylslaget väder vandrade 31 personer längs Dalälven. Redan på parkeringen fick vi se en havsörn sväva i det blå över oss. Vi följde dels banvallen efter gamla järnvägen, bron över till Storön och in i Gysinge Naturreservat. Översvämningsängar och skir grönska förstärkte upplevelsen av fågelkvitter och de olika arterna vi såg av fåglar både på vattnet och i träden. Den gamla järnvägsbroarna vittnar fortfarande om dåtidens ingenjörskunnande och de som byggde bron. Fiskljusen som vi sett tidigare år var inte vid sitt bo, däremot fanns det gott om änder, kanadagäss och andra simmare.

Tisdag 7 maj, inspektionsvandringen mellan Långbodarna - Härnen, 10 km

Vandringen lockade 12 vandrare. Översynen av led-sträckan resulterade i en del städning av stigen efter skogsavverkning, ett par mindre träd som blockerade framfarten röjdes undan, i övrigt noterades en skylt som skall få nytt jordankare vid ett annat tillfälle. Mycket väder fick vi, strålande sol, regn, hagelbyar, snöblandat regn och lite åskmuller. Framme vid Härnen fick vi en fin upplevelse, lunchen avnjöts under tak, utanför dansade hårda snöhagel på bryggan.

Onsdag 15 maj, till Västerhällarna från Järbo idrottsplats, 7 km

I vackert vårväder vandrade vi upp mot Västerhällarna med start från Järbo IF. Nio olika länder var representerade, Eritrea, Burma, Irak, Syrien, Afghanistan, Kongo, Sverige, Finland och Norge fördelade på 43 personer. Språkstudion från Högbo deltog med 20 personer, intressanta samtal mellan olika nationer och kulturer växte fram under vandringen mot toppen. Västerhällarna är ett trevligt utflyktsmål med

ordnat vindskydd med grillplats ute och under tak. Spårsystemet lockar till flera olika långa vandringar för den som så vill, där till ex gammal skog och klapperstensfält kan beskådas.

Söndag 19 maj, invigning av Högboleden, 18 km

Från resecentrum till Högbo. Invigning med musik, invigningstal och band som klipptes vid resecentrum. 57 personer varav 4 rullstolsburna vandrade från resecentrum mot Högbo brukshotell. Efter vägen möttes vi av musik och fika, framme vid Högbo brukshotell serverades kaffe med tårta. Nio personer varav en rullstolsburen vandrade tillbaka samma väg resten åkte buss.

Lördagen 25 maj, Gästrikeleden Bagghyttan-Skommarhyttan-Ljusberget, 13 km

Vandring i på Gästrikeleden lockade 18 vandrare. En fin vandring genom Skommarhyttan, längs sjön Stillarens västra sida med det gamla vårdträdet upp till Ljusberget 200 möh. Brandvaktarstugan finns kvar på berget men Försvarmaktens utsiktstorn är numera rivet och utsikten är idag dold av uppvuxen skog. Färden tillbaka gick efter Stillarens östra kant, där fick vi se spår efter bävrarnas framfart. Eftermiddagskaffet intogs vid den gamla hyttans ruiner i Skommarhyttan. Därefter återstod 3 km vandring till bilarna som vi parkerat vid Bagghyttan.

Söndagen 2 Juni, Hagalund – Alberget, 11 km

Första söndagen i juni, äntligen en försmak av försommaren. Av praktiska skäl med att parkera startade vi efter kraftledningarna på vägen mot Kyrkberget i stället för vid Hagalund. Med Joakim som lots och Ronald som kökarl begav vi oss ut på turen med Alberget som mål. Alberget ligger på 187 m ö h med utsikt i norr mot bland annat Vettåsen och Kungsberget med vindkraftparken gott höjd över skogsbrynet. Området vittnar om gammal gruvdrift med nedlagda inhägnade gruvhål från olika mineraluttag. En liten avstickare från Gästrikeleden ligger Sarvtjärn som vi besökte för en vattenpaus på vägen norrut och eftermiddagskaffe på återvägen. Leden är tydlig märkt och fin att gå på med undantag för en passage över en bäck där bron har gjort sitt. En försommardag i fin skog med frodig grönska, blåbärsris, mossor och lavar, insekter i luften och göken som ropade ko-ko toppades av de många makaonfjärilarna som gjorde oss 31 vandrare sällskap på Alberget. Tyvärr flög de för högt för att låta sig fångas på bild men trevliga att beskåda under lunchpausen.

Lördag 8 juni, Lenåsens fäbod- Mårtens klack, 13 km

Vandringen startade från Lenåsens Fäbod i strålände solsken, 25 grader varmt. Dagens vandrargång var 23 personer som kollar att vattenflaskan är med innan vi ger oss iväg upp över Lenåsberget. Kristina leder oss efter stigar där skogen delvis ger skön, sval skugga. Några blöthål passeras där en omväg krävs, ingen ramlar i dy-groparna. Lenåsberget ruvar 290, m.o.h, vi vandrar vidare in i Ockelbo kommun mot Mårtens Klack som ligger något lägre, 274 m.o.h. På ett ställe noterade vi

gammal spillning efter varg, även dygnsfärskt tassavtryck som Ove Eriksson rätt säkert fastställde som varg. Joakim bättrar på ledmarkeringarna, så du som skall ut i sommar inte kommer ta fel, en fin sträcka att ta sig fram till vindskyddet på Mårtens Klack. Samtidigt som vi är ute vandring pågår en annan aktivitet, "Björnfrossa" ultramaraton med start och mål i Kungsberget, 63 km längs Gästrikeleden, Lenåsleden och Fäbodleden. Några löpare passerar oss och får glada, uppmuntrande hejarop, ja till och med "vågen" rullar i Gästrikeskogen.

Söndag 16 juni, Vandring på Gästrikeleden från Storvika fäbodrar till Solbergadalens naturreservat i Hofors, 15 km

23 personer och 30 plusgrader. Det blev en varm dag att följa Gästrikeleden där vi startade i fäbodmarker som då de brukades tillhörde Vall, Lillvik och Storvik, idag är de privata sommarstugor. En kort avstickare för att hälsa på Karl XII:s tall, den är fridlyst. Kungen själv har nog inte varit här, troligare är att tallen kan dateras till monarkens tid, 1682 - 1718. Vid Granstanda ses/anas ännu spår efter slalombacken och släpliften, naturen gör sitt bästa för att ta tillbaka området. Vikåsen passeras, det är gammal svedjefinneskog. Gårdsjön blänker till mellan träden, här finns två vindskydd att välja på. I en glänta växer Viby Fäbodrar fram, en välbehövlig vattenpaus och lite bråkande med skogsmyggen. HAIF-stugan hägrar, det är målet för lunchen, vi väljer mellan sol/värme kontra skugga/mygg. Tillbaka över Kaptensberget mot Solbergadalens naturreservat. I reservatets branta ravin porlar en bäck kantad av mjuk mossa. Vi kortar av en del av turen på grund av värmen, avnjuter sista kaffet vid Gårdsjön i det bättre vindskyddet för att avsluta dagen tillbaka vid Storvika Fäbodrar. Vem vet, kanske kände korna i en annan tid sig lika glada som vi när de röda små stugorna skymtade mellan björkstammarna.

Tisdag 18 juni, kvällsvandring från Hosjön i Storvik till Hohällan, 6 km

En vacker kväll, som gjord för att ta med sig kvällskaffet till Hohällan. Ronald som ledare för kvällen hade en överraskning på lur. Vid Hosjöns Bystuga mötte Mats Wiklund upp och berättade om gemenskap, samarbete och engagemang ute i byarna för att få bygden att leva och folk att vilja flytta dit. Han följde med en bit bort över Vallbyån och pekade ut några riktigt gamla hus med tillhörande historier. Snart var vi på väg upp mot Hohällan med två pigga femåringar som tog täten i uppförsbacken. Inne i naturreservatet fick vi tillfälle att repetera lite vad som gäller i ett sånt område, flera grill/eldplatser finns iordninggjorda, ett vindskydd att övernatta i, och extra ved lite längre bort. På tillbakavägen hittade barnen smultron i kanten av ett hygge, vilken lycka. Sista gemensamma turen samlade 22 personer. Innan sommarledigheten tar över, tack till alla ni som har varit med, vi ses till hösten hälsar Kristina, Ronald, Joakim och Ildri

Onsdag 7 augusti, kvällsvandring Jäderfors till Landtjärn, 6 km

Höstens första vandring samlade 32 personer och 3 hundar. Turen gick genom fina skogar, förbi skvattramklädda myrar, på skogsvägar och smala upptrampade stigar. Vid samlingen var det mörka moln, blix och dunder, vandringen började i lite regn men molnen drog sedan bort mot nordost. Solen tittade sedan fram och fick blåbärsriset att glittra. Kvällsfikat intogs vid Landtjärn. Det fanns gott om kantareller att plocka under vandringen.

Söndag 15 september, Söderåsen och Kalkbrottet, 18 km

Visst kunde vi känna i luften att hösten är i antågande då vi samlades på söndagsmorgonen för gemensam färd till Klapperstensleden i Torsåker. Där väntade flera på att ansluta till vandring över Söderåsen och vidare mot Kalkbrottet. Ronald ledde gruppen som räknade 24 personer upp mot Söderåsen på stigar som vindlade uppåt och neråt, delvis i rätt brant terräng. Skall man sikta mot toppen får man kämpa. På Söderåsen blev det rast med god utsikt över vackra Torsåkersbyden. Ronald berättade lite historik från trakten, många namn med ändelse -hyttan vittnar om aktiviteter i forna dagar, helt från 1200-talet då malm-brytning och framställning av järn pågick. Vidare vandring mot Kalkbrottet, fin skog där flitiga händer igen fick med sig en del kantareller till kvällsmackan. Att få uppleva Kalkbrottet var en speciell upplevelse, så vackert ligger det där med lodräta branter som möter vattnet. För att uppleva det växlande färgspelet i naturen på hösten behöver man inte alltid åka till fjällvärlden, det kan räcker med att vandra i Gästrikeskogen Den här gången vandrade vi inte på Gästrikeleden, ändå väl märkta stigar som Ronald Hansson och Lars Nyberg ledde oss fram på.

Lördag 17 augusti, Åmotan – Kroksjön, 16 km

Det var 16 personer med på vandringen. Joakim och Ronald turades om att leda turen som började med att ta sig över ett stort hygge. Massor av gräs täckte marken – Gunnika skriver i boken "Vandra Gästrikeleden" att det heter kruståtel, där gällde det att titta mer på stigen än på utsikten. Växlande natur sedan med grusvägar, fin skog fylld med lingon och kantareller till mångas glädje. Vid Kroksjön stiftade vi bekantskap med en trevlig fiskare som också intog sin lunch där. I naturen delar vi alltid på utrymmet, både vandrare och fiskare fick plats. En vandrade kände fiskaren och berättade att han var 90 år – en pigg och levnadsglad herreman. Vi passerade Gästrikeledens högsta punkt, Hällåsen 320 m.o.h. På hemvägen avnjöts eftermiddagskaffet vid vindskyddet en kort avstickare från Högåsen. Den fina utsikten skymdes nu av den uppväxande skogen, kontakt har tagits med markägaren om röjning. Under vandringen bättrade Joakim på märkningen av leden, nu kan du tryggt vandra sträckan utan karta.

Söndag 25 augusti, Kloster – Stjärnsund "Drottning Kristinas väg", 10 km.

Det sägs att Drottning Kristina efter ett besök i Stjärnsund red den här vägen mot Kloster och vidare mot Falun, hur det är med den saken vet vi inte, men tanken

kittlar. Ronald ledde vandringen som räknade 16 deltagare i vackert sensommarväder, efter först att berätta om orten Kloster som från början inhytte ett kloster med munkar, därav namnet. Leden är lätt att följa med fina stigar genom växlande skog. Här och där passerar vi skyltar med visdomsord att fundera över, det är ju en pilgrimsled. Vi passerar Svarttjärn som blänker i höstsolen innan vi blir lovat rast och lunch vid en trevlig glänta i skogen. Längre fram gör vi en avstickare till ett gammalt "hemman" där Ronald har tillbringat en del somrar i husen som då tillhörde hans farfar och farmor. Intressant att få ta del av minnen från en tid så annorlunda från det livet vi lever nu, tack för din berättelse.

Den tråkiga avslutningen är att på del av sträckan som är avverkad är all markering borta, ingen ny märkning finns och framkomligheten mycket besvärlig. Därför tog vi en annan rutt ut på grusvägen innan vi kunde ansluta till leden igen strax innan Stjärnsund.

Onsdag 28 augusti, kvällsvandring till Sjöbergs fäbod, 5 km

Vandringen ledde Eva Eklund, en av sina favoritvandringar, den som går till Sjöbergs fäbod. Vi följde skogsstigen från Vallhovsskolan fram till slätterängen som visar vägen sista biten fram. Samlade runt grillplatsen berättade Berit Kvarnlind för oss om barnaktiviteterna som bedrivs just på Fäboden. Grupper tillsammans med sina pedagoger får prova på olika skapande aktiviteter som var vanliga på en aktiv fäbod. Tack vare ägarna Helge och Marta Sjöberg önskan om hur denna fina plats skulle brukas efter deras tid får många barn hänge sig åt till ex tovning, hantera kniv och såg, grädda egen deg över öppen eld, eller bara vara i nuet. Vi 15 vandrare som njöt kvällsfikat i en underbar höstkväll som mer liknade sensommar blev också en upplevelse rikare. Tack till Eva Eklund och Berit Kvarnlind för berättelserna

Lördag 31 augusti, Jädraåsrundan, 10 km

Vi var 20 personer som hängde med Kristina på turen från Jädraås IP till Storabbortjärn. Nu var vi på Gästrikeleden som i början följde Jädraån. Efter hand blev det både skog och en sträcka på den smalspåriga järnvägen där ångloken visar upp sig vissa helger under sommaren. Sista biten fram mot Abborrtjärnen går över en höjd, och se där glittrar vattnet välkomnade mot oss. Perfekt plats för matrast, torrt underlag och fördelen med ett hygge är att sikten är god. Hemvägen mot IP efter samma led, en kaffepaus frestade vid Jädraån och solen svek oss inte den här gången heller.

Lördag 7 september, Billudden, 8 km

Det regnade hela natten, det regnade på morgon, det regnade vid samlingen på Lidl:s parkering inför dagens vandring till Billudden, ett Naturreservat i Uppsala Län. Skulle det komma några, jodå - 13 vandrare mötte upp för vidare färd till Rullsand. Ur havet - i havet, så kan den 25 mil långa Uppsalaåsen beskrivas. Den dyker upp ur Mälaren i söder vid Södertörn, slingrar sig genom Uppsala, följer E4:an innan den dyker ner i havet alldeles öster om Dalälvens mynning. Där liknar åsen en plogbill,

därav namnet Billudden. Åsen fortsätter och kan skönjas som undervattensrev innan den i höjd med Sandarna i Medelpad åter höjer sig och kan följas långt in i Härjedalen, detta saxat från Uppsala Läns info-folder.

Vi tog stranden från Campingen ut till Billudden, mycket sten och lite sand här och där gav fotmuskulerna god trim. Strandvallarna visar tydligt hur landhöjningen under 10 000 år sakta har förändrat strandlinjen. Längs vandringen noterar vi havtorn på höger sida, inte konstigt, här är Nordeuropas största havtornssnår. De flitigaste plockade med sig av dessa C-vitaminrika bär, eller bara stoppade i munnen. Lunchrasten intogs med blicken vilande över havet mot Finland, så var det att runda udden och följa skogsstigen tillbaka mot Billhamn, där tidigare sex fiskarfamiljer ända in på 50-talet levde och livnärde sig främst på strömmingsfiske. Vi passerade också klapperstensfältet där kartlaven "målade" stenarna i vackra mönster. Till eftermiddagskaffet tittade solen fram.

Söndag 15 september, Söderåsen Kalkbrottet, 10 km

Visst kunde vi känna i luften att hösten är i antågande då vi samlades på söndagsmorgonen för gemensam färd till Klapperstensleden i Torsåker. Där väntade flera på att ansluta till vandring över Söderåsen och vidare mor Kalkbrottet. Ronald ledde gruppen som räknade 24 personer upp mot Söderåsen på stigar som vindlade uppåt och neråt, delvis i rätt brant terräng. Skall man sikta mot toppen får man kämpa. På Söderåsen blev det rast med god utsikt över vackra Torsåkersbyden. Ronald berättade lite historik från trakten, många namn med ändelse -hyttan vittnar om aktiviteter i forna dagar, helt från 1200-talet då malm-brytning och framställning av järn pågick. Vidare vandring mot Kalkbrottet, fin skog där flitiga händer igen fick led sig en del kantareller till kvällsmackan. Att få uppleva Kalkbrottet var en speciell upplevelse, så vackert ligger det där med lodräta branter som möter vattnet. För att uppleva det växlande färgspelet i naturen på hösten behöver man inte alltid åka till fjällvärlden, det kan räcker med att vandra i Gästrikeskogen Den här gången vandrade vi inte på Gästrikleden, ändå väl märkta stigar som Ronald Hansson och Lars Nyberg ledde oss fram på.

Lördag 28 september, Kungsbergsrundan, 12 km

Dimman svepte tät och lågt över Kungsberget vid starten av vandringen, det andades fuktig höst från mark och träd. I dag gällde det att hålla reda på ledmärkningarna då vi gick ut och in på tre leder, Kungsbergsslingan, Fäbodleden och Gästrikleden. Som tur var hade Kristina koll på detta, det var bara för oss 18 personer att följa med. Från början går det en del uppför på både spångad underlag och naturstig, en avstickare gjordes till Styggbergsbranten och "Gillbergs lde". Det är en av de många grottorna som ligger under branten och har fått sitt namn efter en sägen om rövaren Gillbert som hade sitt tillhåll där. Märkningen fram till Gammelgranen lockade också, en ståtlig gran på drygt 230 år och 30 meter hög. Kungsbergets Naturreservat från 1971 med varierad natur av gamla barrskogar, tidvis översvämmade lövskogar, dramatiska bergsbranter och blockmarker ingår i

rundan och bjuder på fina naturupplevelser. Lunchen intogs vid Härnen, eftermiddagskaffet mitt i slalombacken för att sedan avsluta den 10 km långa turen där vi startade.

Söndag 6 oktober Vandring på Gästrikeleden från Norrvallen till Medskogssjön, 11 km.

En sådan höstdag man drömmer om. Hög klar luft, minus grader på morgonen, som snart övergick till plusgrader under förmiddagstimmarnas solsken. En av de finaste vandringsdagarna under året fick vi 19 vandrare uppleva på sträckan från Norrvallsstugan till Campingen vid Medskogssjön. Bilarna parkerades på den plats där den gamla fäbodstugan vid Norrvallen en gång stod. Vandringen gick till en del längs den slingrande Säverängsåån, som vi snart gick över på den nyrestaurerade bron med fint räcke. Vi passerade Järvsjön väster om väg 272 och Långsjön på den östra sidan och båda sjöarna låg helt spegelblanka i det flödande solskenet. Medhavda lunchen intogs vid Medskogssjön. Vandringen tillbaka tycktes alldeles för kort denna soliga, fina höstdag.

Lördag 26 oktober, "Lavskrikevandring" i Jädraås

Anders Ekholm var dagens guide. En havsörn som lyfte från en torrfura på hygget satte standard för fågellivet denna tidiga morgon då vi närmade oss platsen för lavskriketräffen, en bra början!. Bilarna parkerades och med Anders Ekholm som ledare vandrade vi den korta sträckan fram till matningsområdet där fyra lavskrikor brukar hålla till. Spridda rop från korp och kråka kanske skvallrade om att slaktrester från årets älgjakt skulle bevakas.

Förväntan låg i luften, skulle vi få se någon fågel, Anders dämpade våra Förväntningar med att det inte alltid finns lavskrikor där. Men, har man tur så har man, redan ute vid grusvägen möttes vi av först två, så en till, för att sedan mötas av alla fyra som ivrigt och nyfiket rörde sig i vegetationen. Nyfikna och ivriga var även vi 20 personer som styrde stegen in i skogen där matningskorgar med talg/kött hängde. Lavskrikan trivs i gammal skog, hård gallring och kalhyggen komplicerar tillvaron för dessa fåglar som för en del andra arter. En inventering och matning har pågått under många år här i Gästrikland, runt 95 platser med registrering av lavskrikor har krympt till ett betydligt mindre antal. Fåglarna lever i små grupper om ett par med ungar där en unge stannar kvar och tar så småningom över reviret, berättar Anders. Längre söderut i landet än så här är det svårt att hitta Lavskrikan med undantag för områden i Värmland.

Vi lockade med falukorvbitar på en stor sten för att få se dom bättre, lika snabbt som de tog korvbiten var de tillbaka in i storskogen för att gömma den innan de kom för en ny bit. Flera mathamstrare anslöt, den skygga nötskrikan hämtade ivrigt för sitt vinterförråd. Mesar är alltid framme när det vankas go´bitar, tofsmes, blåmes och svartmes visade upp sig. Nötväckan såg vi också, korsnäbb och gråspätt hörde vi. En upplevelse var att få vara med på ringmärkning av en ung lavskrika, troligen en årsunge. Mera speciellt blev det för dagens yngste deltagare, Ebba, runt 3-4 år.

Fågeln blev inskrivet i loggen som Ebba, med nummer xxxxx20, ringmärkt i Jädraås. När fiket och korven var slut och minnen och synintryck fyllda vände vi hemåt. En fin morgon/förmiddag att plocka fram och tänka tillbaka på en snöig vinterdag. Tusen tack till Anders.

Söndag 17 november, Djurspårvandring från Björkmuren, Järbo

För den som är med i Friluftetsfrämjandet finns inte orden "dåligt väder", så inte heller den här gråmulna söndag med lätt regn i luften. Femton vandrare mötte upp för att följa Ove Eriksson på slingrande stigar upp mot Västerhällarna. Det är numera en trevlig tradition att avsluta årets vandringssäsong med en djurspårvandring med start och mål vid Björkmuren.

I den lilla snön som fanns kvar kunde vi se avtryck från älg, rådjur, lo, räv och mus. En tjäder lyfte och försvann in i skogen, korpen och kråkan visade sig också. På tillbakavägen noterade vi två hackspettar nära stigen. En genväg av mig gjorde att vandrarna möttes av en värmande brasa lagom till lunchrasten uppe på hällarna. Kristina firade 10 år som ledare med att skojfriskt dela ut "medalj" till dom fyra som hade varit med flest gånger under året.

Björkmuren hyrs av 4H och i dag var det hästar, får, getter och kaniner på gården. Den som vill veta mera kan söka på Björkmuren för att läsa om dess historia med mera.

Dagen avslutades med glögg och pepparkakor och ett varmt tack från vandringsledarna till alla ni som har följt med oss under året. Det kommer lite statistik senare på hur många vi har varit, kan vara kul att läsa.

Vandringsberättelserna har Ildri Guleng skrivit

LÅNGFÄRDSSKRIDSKO

Liksom tidigare verksamhetsår har Friluftetsfrämjandet haft som mål att arrangera ledda turer på söndagar och lämpliga helgdagar. Om ledare uppfattat läget gynnsamt för ledda turer även på lördagar eller vardagar har det varit fritt fram att utlysa ledda turer även då.

Inför de ledarledda turerna har vi normalt arrangerat isspaning på lördagar och men även andra dagar i veckan. Spaningsturerna har rapporterats antingen som privatturer eller som isspaning. Eftersom spaningsturerna ofta går på is som är delvis okänd har vi begränsat deltagandet till ledare och vana åkare.

Rekrytering, "komma igång", övning för nybörjare och teknikträning

Hösten 2018 inleddes en kurs i långfärdsskridsko i samarbete med Studieförbundet med 11 deltagare. Kursen avslutades med gemensam åkning på Bramsöfjärden i Dalälven den 23 februari 2019, då även praktisk iskunskap och linkastning övades. Vid avslutningstillfället deltog fem av kursdeltagarna.

En ny kurs startade hösten 2019 med 16 deltagare. Den kursen avslutades strax efter verksamhetsårets utgång 200106 på Långsjön vid Ockelbokrogen.

Friluftetsfrämjandet Sandviken har under förvintern 2019 anordnat åkning för att hjälpa intresserade medlemmar att komma i gång med sin skridskoåkning för säsongen. På samma sätt har nybörjare fått instruktion av ledare på Göransson Arena. Därutöver har sektionen anordnat teknikträning vid ett par tillfällen.

Samverkan med andra klubbar

För att kunna ha ledare till åtminstone tre tempogrupper samverkar Friluftetsfrämjandet Sandviken i stor utsträckning med Friluftetsfrämjandet Gävle. Vi har därutöver en årlig lördagssammankomst då ledarna i de två klubbarna diskuterar aktuella gemensamma frågor och om möjligt också företar en gemensam spaningstur. Senaste verksamhetsåret har vi även samverkat med Friluftetsfrämjandet Hudiksvall.

Egna ledare

Verksamhetsåret 2019 inleddes med 10 verksamma ledare, och när höstsäsongen började tillkom 2 nya färdigutbildade ledare. Från och med hösten 2019 har vi 12 aktiva ledare, 2 ledare som är vilande och en med på börjad utbildning. Ett par lämpliga personer har visat intresse för att utbilda sig till ledare.

Turer 2019

Verksamhetsårets första privatturer ägde rum redan på Nyårsdagen 2019. Den 2 januari inföll så den första spaningsturen som rapporterades som "I Alfridas spår på

Storsjön”. Den första egentliga klubbturen rapporterades som ”Medvindstur på Båven” och ingick i årets övernattningsstur.

Skridskonätets system för rapportering av turer har slagit igenom i Friluftsförbundet Sandviken Enligt rapporteringen till Skridskonätet har verksamheten under 2019 bestått av:

- 14 klubbturet grupp I-VI med i genomsnitt 7,2 deltagare per tur
- 16 isspaningsturer med i genomsnitt 3,4 deltagare per tur
- 76 privatturer med i genomsnitt 2,3 deltagare per tur
- 6 turer typ Annan (t.ex. plurrövning, skridskoträning)

Det går ingen skarp gräns mellan isspaning och privatturer. Vid privatturer åker engagerade medlemmar på egen hand i vanligtvis små grupper på is som man gärna vill testa. Det som görs på privatturerna ger erfarenheter som andra åkare får nytta av vid senare turer.

Turerna av typ Annan har varit övning på Göransson Arena, teknikträning på Runn eller på Göransson Arena och övningsplurr.

Vi brukar arrangera uppskattade övernattningsresor. Den senaste gick till Båven och Sankt Annas skärgård 190119-190120. Skridskoåkningen vid dessa arrangemang ingår i de ovan rapporterade turerna till Skridskonätet.

Tre plurr ägt rum, samtliga vid privatturer. Det är vår strävan att i första hand undvika plurr, men att ha förmåga att hantera dem när de ändå inträffar. Alla tre plurren drabbade erfarna skridskoåkare med sällskap och rätt utrustning.

Säkerhetsarbete

Tre ledare har under verksamhetsåret studerat den centrala säkerhetsplanen och arbetat med att anpassa planen till våra behov. Den anpassade planen har diskuterats och reviderats vid våra ledarträffar.

Rapportering till Friluftsförbundet och Studieförbundet

1300 verksamhetstimmar till Friluftsförbundet för verksamhetsåret. Till Studieförbundet har vi även rapporterat andelen kvinnor i alla turer utom privatturer.

Representation i Skridskonätet

Vid Skridskonätets årsmöte i Siggerud i Norge i november 2019 deltog Jan Åslund som Friluftsförbundet Sandvikens delegat. Jan Åslund har lämnat en reserapport bilagd reseräkningen. Mötesbeslut och korta referat från alla sessioner finns under rullgardinsmenyn Skridskonätet på vår skridskohemsida.

Jan Åslund, Friluftsförbundet Sandvikens ombud i Skridskonätet

FUNKTIONELL SKIDÅKNING

Säsongen 2019 hade vi 4 instruktörer. Uppstarten av säsongen skedde i Idre helgen 6-9 december 2018, med på den resan var 3 instruktörer. Upptakten genomfördes tillsammans med Mälardalens instruktörer. Under helgen övades egen färdighet och analys av skidåkning. Övning med egna redskap samt en möjlighet för övriga närvarande att få provköra våra redskap inom funktionell skidåkning. Det fördes även diskussioner och planerades inför säsongen.

Genom samverkan med SLAO deltog Sven-Erik i deras upptakt 30/11- 2/12-18.

Under säsongen har ingen instruktörsutbildning genomförts.

Under vintern 2019 har våra deltagare haft funktionsnedsättningar eller kombinationer av nedanstående såsom:

- Språkstörningar
- Syn- och hörselnedsättning
- Autism
- Cerebral Pares (förlamning genom hjärnskada)
- Para Plegi/Tetra Plegi (skador på ryggmärgen)

Gästerna som besökt oss under säsongen 2019 har bl.a. innefattat:

- 2 gäster som lärt sig att åka sitski
- 1 gäst som lärt sig åka biski själv
- 1 licensuppdatering
- 5 biski gäster
- 6 gäster som åkt med oss för upplevelsen uppdelade i olika grupper på skidlager och verksamhetsdagar
- 4 medåkarutbildningar på biski
- 6 gäster som hyrt utrustning till självkostnadspris
- Av våra gäster var det 9 st som besökte oss för första gången
- Under säsongen har dessutom SLAO hyrt 2 skicart under 4 dagar för att genomföra allmän medåkare utbildning i Kungsberget

Verksamhetsgrenen genomförde 291 verksamhetstimmar totalt under 2019.

Grenledare
Sven-Erik Lindgren

KAJAK

Vi paddlar havskajak i sjö och hav i närområdet främst i formen av kamratpaddlingar. Kajaksektionen har två utbildade Steg 1 ledare.

Vid åtta tillfällen under året, varannan onsdag kväll under säsongen 29 maj – 2 oktober, anordnades kamratpaddlingar i Storsjön och Öjaren. Två tillfällen på höstsäsongen fick ställas in på grund av dålig väder med blåst och regn. Deltagarrekordet var 11 paddlare på en kväll i slutet av juni. Deltagare anslöt förutom från Sandviken, från Gävle, Valbo, Hofors och Skutskär. Sammanlagt paddlades det 102 timmar under våra turer. Deltagarantalet på våra turer är i en långsamt uppåtgående trend, samtidigt är det flera som inte har egna kajaker som gärna vill paddla med oss. Vi har då hyrt ut privata kajaker, samt via Högbo Bruk och FF Skutskär, och hjälpt till med transport mot en avgift.

Vi samarbetar med Skutskär-Älvkarleby lokalavdelning i form av erfarenhetsutbyte med ledarna och att deltagare på våra turer har möjlighet att hyra kajaker från deras flotta.

Grenledare
Karin Jakobsson

HÅLL-I-FORM

Under året har Friluftfrämjandet haft motionsgympa i den gamla gymnastiksalen på Murgårdsskolan

Vi har träffats under 16 tillfällen under våren och 12 tillfällen under hösten

Det har varit 12-15 deltagare vid varje tillfälle, fem damer och sju herrar, har träffats varje tisdag kl.18:30-19:30 för att motionera/gympa till musik

Vi trivs bra i gamla gymnastiksalen på Murgårdsskolan, det finns omklädningsrum både för damer och herrar.

Stefan Lindqvist har fått ljudanläggningen lagad och de väl nötta gymnastikinstruktionerna håller hyfsad kvalitet. Alla deltagarna gör rörelserna efter instruktionerna utifrån sin egen dagsform och kapacitet.

En trevligt år med god sämja och stämning avslutades med sedvanlig middag på restaurang.

Grenledare

Stefan Lindqvist (vår) och Inger Svedvall (höst)

UNGA ÄVENTYRARE

Bakgrund

Sandvikens kommuns fritidsenhet/friluftsliv arbetar med ungdomar i målgruppen 12-24 år. Där de har aktiva ungdomar som intresserar sig för friluftsliv.

De utför olika aktiviteter inom alla olika områden inom friluftsliv, så att kommunens ungdomar får möjlighet att testa olika aktiviteter. Under dessa aktiviteter samverkar även kommunen med bl.a. Friluftsförbundet.

För att dessa ungdomarna (2019 var det 7 aktuella ungdomar) skall ha möjlighet att utveckla sig inom sitt intresse och att föreningarna i kommunen skall få återväxt inom sin förening, vill Sandvikens kommun att de ungdomar skall få slussas vidare inom en aktiv friluftslivsörening, så som tex Friluftsförbundet.

Då Friluftsförbundets Lokalavdelning Sandviken inte hade någon ungdomssektion påbörjades arbetet med att bygga upp en sådan. Susanne Holmqvist vandringsledare i Lokalavdelning Sandviken har varit drivande i det arbetet. Susanne har under 2018 – 2019 haft samverkan med Friluftsförbundets riksorganisation (främst Matilda Rignell) de 7 aktuella ungdomarna från kommunen och vandringsledare Olof Larsson, för att starta upp en passande ungdomsverksamhet för just Lokalavdelning Sandviken. Under våren-19 fick vi även förstärkning av Maria Hedqvist som också genomfört vandringsledarkursen under 2019.

Målet för Lokalavdelning Sandviken var att under våren 2019 starta upp Friluftsförbundets i Sveriges första Unga Äventyrare. Vilket också nåddes.

Aktiviteter 2019

11 maj Unga Äventyrare hade sitt första äventyr

Kick Off i Högbo bruk där 50 ungdomar deltog från flera olika kommuner/skolor, flera olika nationaliteter, flera olika funktionsvariationer. Unga äventyrare samverkade under Kick Offen med äventyrsservice Sandviken och olika grenledare från . Friluftsförbundets lokala avdelningar i Sverige och grenar var MTB, kajak, parkour, vandring och klättring. Samt att riksorganisationens Matilda Rignell var med på plats.

14-15 juni

Medverkade Unga Äventyrare på Sandvikendagarna. Där gjorde Unga Äventyrare reklam för sin verksamhet och möter nya ungdomar som visar intresse för friluftsliv. Vi var i Janssparken och hade gjort ett läger uppbyggt av ett tält och lägereld. Vi hade även aktiviteter så som gissa djurspåren och grilla s'mores.

30 juni-7 juli

Medverkar Unga Äventyrare under Ledarveckan i Idre. Där 4 av UÅs unga ledare deltog och 3 vuxna mentorer för Unga Äventyrarens unga ledare. Unga ledarna är hjälpledare under hela veckan åt Vild Ungar som arrangeras av Friluftetsfrämjandet. Vi var med i olika aktiviteter som anordnades av Friluftetsfrämjandet. Vi var även med i en utbildning "anpassad ledarskap". Sista kvällen spenderades i en övernattnig ute på fjällen.

24-25 augusti

Överlevnadshelg med kajakpaddling och övernattnig på Digerön. Vi hade med oss 12 deltagare, 6 ungdomsledare, 2 kajakledare, samt 1 vandringsledare från Lokalavdelning Sandviken är med. Aktiviteterna vi gjorde var bygga vindskydd och skattjakt, i skattjakten orienterade de för att hitta deras överlevnads redskap (presenning, stormkök, knivar, rep och tändstål.). Efter skattjakten så byggdes deras läger upp, med hjälp av redskapen de hittade.

19-20 oktober

Höst vandring från Medskogssjön-Sandviken (gästrikeleden), med övernattnig i Rosenbergsstugan. Vi tog bussen till Medskogsjön. 6 ungdomar deltog + 4 unga ledare och 1 vandringsledare. Vi gjorde mat i stormkök i stugan och sedan lekte vi lekar och sov i stugan, dagen därefter så fortsatte vi vandringen till Sandviken.

1-3 november

4 ungdomar har utbildats till ungledare. Utbildningen hålls i Årsunda och 7 andra ungdomar från olika lokalavdelningar går också utbildningen.

7-8 december

Hade vi "myskväll" i skogen med övernattnig i Svartviksstugan med vandring från Högbo. Vi var 5 deltagare, 4 killar och en tjej. Vi lagade mat och hade lekaktiviteter.

Grenledare

Olof Larsson & Susanne Holmkvist

GREN MULLE

SKOGSMULLE OCKELBO HÖSTEN 2019

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Den 22 september hölls den första av sex mulleträffar under hösten. Träffarna hålls varannan vecka vid vindskydden i Rönnåsen, Ockelbo. Totalt 16 barn är anmälda inklusive ledarbarnen. Inför träffarna skickas ett informationsmejl ut till föräldrarna om vad vi ska göra och påminnelse om matsäck, varma kläder med mera. Varje träff varar två timmar och delas upp i två pass med fika i mitten. Träffarna inleds med uppsopslek, foto och mullesång. De avslutas med mullesång och avslutningslek. Vi bjuder alltid på varm dryck över öppen eld på fikat.

- **22 september**

Del 1: Barnen fick leta klädnypor med sitt namn och en mullebild på. Vi gick skogsmullerundan som finns på plats och läste mullesagan.

Del 2: Vi byggde en mullekoja, gjorde en naturmandala och lekte memory med naturföremål. Alla barn fick sittunderlägg från Friluftetsfrämjandet.

- **6 oktober**

Del 1: Vi gick till klapperstensfältet och pratade om varför det är så många stenar där. De fick undersöka stenarna och klättra. På vägen dit och hem fick de mulleuppdrag (bilder på Mulle från hemsidan, "gå som en indian", "hoppa på ett ben" etc).

Del 2: Vi gick upp för åsen till Rönnåsstugan där vi kollade på utsikten och letade kända platser. Vi hade också en hemlig låda som Mulle gömt med allt från bajs, skelettdelar och pälsbitar som barnen fick undersöka och fråga om.

- **20 oktober**

Del 1: Vi berättade om småfåglar och visade bilder på en blåmes bo med ägg, hur de ser ut som ungar och sedan som vuxen. Sedan fick alla snickra en varsin fågelholk att ta hem. Det spöregnade denna dag så vi höll till under vindskydd och pop-uptält.

Del 2: Vi gick en stig i skogen för att leta en björngrotta. På vägen fanns bilder på björnar och de fick veta bland annat vad björnar äter, var de sover på vintern och man ska göra om man skulle träffa en björn. I björngrottan hittade barnen ett brev från Mulle där hen tackade för de fina kojorna barnen byggt och att hen skulle komma och hälsa på nästa gång. I grottan fanns också mullemärken som alla barn fick.

- **3 november**

Del 1: Mulle kom och hälsade på och hade en väska skräp med sig. Mulle berättade om vad som får slängas i naturen och inte samt hur länge det tar för sakerna att brytas ner. Mulle, barn och föräldrar bjöds på krabbelurer.

Del 2: Barnen fick sopsortera skräpet som Mulle glömt i märkta avfallspåsar. Sedan fick de ett varsitt förstoringsglas med ficklampa i och gå på upptäcksfärd i skogen.

- **17 november**

Del 1: Vi gick en tipsrunda i skogen med frågor om allemansrätten och så lekte vi lekar.

Del 2: Vi tittade på bilder av olika djur och spår och bajs och pratade om djuren. Planen var att vi skulle gå på spårjakt men då all snö regnat bort fick vi nöja oss med bilderna.

Plan: Allemansrätten och grillning av pinnbröd/kanelbulle

- **5 december**

Del 1: Efter samlingen kom Mulle på besök. Han hade med sig en stor krans av gran som han bad barnen att pynta. Barnen fick leta kottar och pinnar i naturen som de målade och satte fast på kransen. Varje barn hade ett ekollon med sitt namn på som de fick knyta fast. Kransen satte vi sedan upp längs mullestigen.

Del 2: Vi gick upp till Rönnåsstugan där vi hade dukat upp avslutningsfika med mulletårta och saft. Efter fiket fick barnen sätta sig vid ett bord uppdukat med mullepysse. Sedan fick alla avrunda i sin egen takt när man kände sig klar. Mullediplomet skickades senare med post till alla barn.

Grenledare Skogsmulle Ockelbo Elin Bergqvist

Skogsmulle i Järbo

I september 2019 utbildade sig Maria Hillman och Monica Nylander till ledare inom barnverksamhet inom Friluftetsfrämjandet, med avsikt att starta upp en Mullegrupp i Järbo. Vi hade från början 10 st barn (inkl. våra egna) anmälda, det har varit ca 5-8 barn/träff. Träffarna har ägt rum varannan söndag förmiddag á 2 timmar.

Vi har hunnit med 4 tillfällen, det återstår en gång före terminsavslut, som vi planerar

att hålla i Högbo tillsammans med Mullegruppen från Ockelbo. När året är slut har vi alltså haft 12 verksamhetstimmar.

Verksamhet

Fokus har varit på att skapa trygghet och en gemensamhetskänsla i gruppen, barnen är mellan 4 och 6 år gamla. Vi har pratat om vad som händer i naturen när det blir höst och går mot vinter, vad djuren och växterna gör för att överleva. Har gått igenom enklare artkännedom (träslag och växter som är vanliga) och vi har pratat om vad man får och inte får göra i naturen. Vi har introducerat några lekar, som uppskattas av barnen. Viktigaste punkten är fikastunden, då vi sitter och småpratar/läser saga. Vid ett tillfälle dök Eva Nordenskiöld upp i egenskap som Mulle, till barnens stora förtjusning! Vi grävde då även en "skräpgrop", där vi lade i diverse saker, både organiska och icke-organiska, för att till våren kolla vad som har försvunnit och vad som finns kvar.

Grenledare Skogsmulle Järbo
Maria Hillman

EKONOMISK FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE FÖR FRILUFTSFRÄMJANDET SANDVIKEN 885500-1395, RÄKENSKAPSÅR 2019

Föreningen har under året fått 233 793 kr i bidrag enligt nedan

Sigrid Göranssons Stiftelse	180 760 kr bidrag
Friluftsförbundet regionen	26 283 kr kontantandel
Sandvikens kommun	26 750 kr föreningsstöd

Funktionell skidåkning, långfärdsskridsko, håll-i-form-gympa, kajak och skogsmulle har gett totalt

54 865 kr i inkomster. Till föreningens konto har sammanfattningsvis 288 658 kr (233 793 +54 865) betalats in under 2019.

Föreningens kostnader har uppgått till sammanlagt 146 686 kr. Därutöver har nedskrivning av inventarier gjorts med 38 892 kr.

Sammanfattningsvis redovisar föreningen kalenderår 2019 överskott med 103 080 kr (288 658 – 146 686 – 38 892).

Föreningens tillgångar är totalt 1 619 036 kr den 31 december 2019. De består av fonder och kapital hos Nordea och Swedbank 1 512 238 kr, inventarier 100 332 kr samt handkassor 6 466 kr.

Eva Eriksson

Tf kassör

Resultatrapport

Friluftsförbundet Sandviken
Bokslut 201912 tom ver A 158

Sida 1 av 2

Räkenskapsår 2019-01-01 - 2019-12-31

	DENNA PERIOD OMS%		UTG SALDO OMS%		ACK FÖREG ÅR JMF%	
	190101-191231		=>191231		=>181231	
RÖRELSEINTÄKTER						
Huvudverksamhet						
3010 Funktionell skidåkning	-33 064,63	60,3	-33 064,63	60,3	-25 200,00	131,2
3012 Vandringsverksamhet	0,00	0,0	0,00	0,0	-3 000,00	0,0
3014 Håll-i-form-gympa	-4 750,00	8,7	-4 750,00	8,7	-5 600,00	84,8
3015 Långfärdsskridsko	-9 550,00	17,4	-9 550,00	17,4	-14 020,00	68,1
3019 Kajak	-1 200,00	2,2	-1 200,00	2,2	-800,00	150,0
3020 Skogsmulle	-6 300,00	11,5	-6 300,00	11,5	0,00	0,0
Summa huvudverksamhet	-54 864,63	100,0	-54 864,63	100,0	-48 620,00	112,8
Övriga föreningsintäkter						
3980 Bidrag mm	-207 043,00	377,4	-207 043,00	377,4	-23 808,00	869,6
3981 Kommunala bidrag	-26 750,00	48,8	-26 750,00	48,8	-12 000,00	222,9
Summa övriga föreningsintäkter	-233 793,00	426,1	-233 793,00	426,1	-35 808,00	652,9
SUMMA RÖRELSEINTÄKTER	-288 657,63	526,1	-288 657,63	526,1	-84 428,00	341,9
RÖRELSEKOSTNADER						
Huvudverksamhet						
4010 Funktionell skidåkning, utbildning	0,00	0,0	0,00	0,0	12 000,00	0,0
4012 Vandringsverksamhet	21 912,00	39,9	21 912,00	39,9	16 051,00	136,5
4013 Mulle	17 199,00	31,3	17 199,00	31,3	1 219,00	###.#
4014 Håll-i-form-gympa	6 121,00	11,2	6 121,00	11,2	5 472,00	111,9
4015 Långfärdsskridsko	11 660,69	21,3	11 660,69	21,3	31 307,00	37,2
4016 Unga äventyrare	46 341,00	84,5	46 341,00	84,5	0,00	0,0
4019 Kajak, kostnader	500,00	0,9	500,00	0,9	0,00	0,0
4020 Funktionell skidåkn, resor, kost o logi	4 213,00	7,7	4 213,00	7,7	2 961,00	142,3
4030 Funktionell skidåkn, säkerh o förbr mtr	129,00	0,2	129,00	0,2	170,00	75,9
4040 Funktionell skidåkn, pers utrustn	18 450,00	33,6	18 450,00	33,6	6 120,00	301,5
4050 Funktionell skidåkn, utrust funk neds	0,00	0,0	0,00	0,0	12 325,00	0,0
Summa huvudverksamhet	126 525,69	230,6	126 525,69	230,6	87 625,00	144,4
Föreningsinterna arrangemang						
4112 Annonskostnader	6 185,00	11,3	6 185,00	11,3	7 638,00	81,0
Summa föreningsinterna arrangemang	6 185,00	11,3	6 185,00	11,3	7 638,00	81,0
Medlems/mötes/demokratikostnader						
4610 Kostnader möten mm	5 634,00	10,3	5 634,00	10,3	5 748,00	98,0
Summa medlems/mötes/demokratikostnader	5 634,00	10,3	5 634,00	10,3	5 748,00	98,0
Bruttovinst	-150 312,94	274,0	-150 312,94	274,0	16 583,00	-906,4
Övriga externa rörelseutgifter						
6090 Övriga föreningskostnader	6 722,00	12,3	6 722,00	12,3	5 499,00	122,2
6110 Kontorsmateriel	143,00	0,3	143,00	0,3	0,00	0,0
6570 Bankavgifter	1 476,00	2,7	1 476,00	2,7	1 451,50	101,7
Summa övriga externa rörelseutgifter	8 341,00	15,2	8 341,00	15,2	6 950,50	120,0
Avskrivningar/nedskrivningar						
7830 Avskrivningar på maskiner och inventarie	38 892,00	70,9	38 892,00	70,9	38 892,00	100,0
Summa avskrivningar/nedskrivningar	38 892,00	70,9	38 892,00	70,9	38 892,00	100,0
SUMMA RÖRELSEKOSTNADER	185 577,69	338,2	185 577,69	338,2	146 853,50	126,4
Rörelseresultat	-103 079,94	187,9	-103 079,94	187,9	62 425,50	-165,1

Resultatrapport

Friluftsförbundet Sandviken
Bokslut 201912 tom ver A 158

Sida 2 av 2

Räkenskapsår 2019-01-01 - 2019-12-31

	DENNA PERIOD OMS%	UTG SALDO OMS%	ACK FÖREG ÅR JMF%
	190101-191231	=>191231	=>181231
ÅRETS RESULTAT	-103 079,94 187,9	-103 079,94 187,9	62 425,50 -165,1

Balansrapport

Friluftsförbundet Sandviken
Bokslut 2019/12 tom ver A 158

Sida 1 av 1
Räkenskapsår 2019-01-01 - 2019-12-31

	ING BALANS 190101	DENNA PERIOD 190101-191231	UTG SALDO =>191231
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
1220 Inventarier	139 223,70	-38 892,00	100 331,70
Summa anläggningstillgångar	139 223,70	-38 892,00	100 331,70
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga placeringar			
1802 Obligationsfond	246 943,44	6 362,06	253 305,50
1809 Penningmarknadsfond	88 640,58	-149,13	88 491,45
Summa kortfristiga placeringar	335 584,02	6 212,93	341 796,95
Kassa och bank			
1912 Handkassa 1	3 338,40	18,00	3 356,40
1913 Funktionell skidåkning, handkassa	3 110,00	0,00	3 110,00
1920 Plusgiro	612 383,26	141 953,94	754 337,20
1940 Företagskonto Swedbank	416 104,16	0,00	416 104,16
Summa kassa och bank	1 034 935,82	141 971,94	1 176 907,76
Summa omsättningstillgångar	1 370 519,84	148 184,87	1 518 704,71
SUMMA TILLGÅNGAR	1 509 743,54	109 292,87	1 619 036,41
EGET OCH FRÄMMANDE KAPITAL			
Eget kapital			
2060 Eget kapital	-1 100 214,71	-6 212,93	-1 106 427,64
2069 Redovisat resultat	-409 528,83	-103 079,94	-512 608,77
Summa eget kapital	-1 509 743,54	-109 292,87	-1 619 036,41
SUMMA EGET OCH FRÄMMANDE KAPITAL	-1 509 743,54	-109 292,87	-1 619 036,41